

DOĞAL DİL İŞLEME NEDİR ?

Diller bilindiği üzere ikiye ayrılır; makine dili ve insanlar tarafından kullanılan doğal dildir. Bilgisayarların insanların dillerini anlaması , onlarla iletişime geçmeleri için doğal dil işleme bilimi kullanmaları gerekmektedir. Kısacası, bilgisayarların doğal dilleri işleme sürecidir. Bunu insanbilgisayar etkileşimi biliminin altında da görülebilir veya hesaplmalı dil bilimi olarak da görülebilir. Burada dilin hesaplanması işlem görmesi durumudur.

Doğal dil işleme girdilere göre ikiye ayrılır. Yazılı metinlere göre ve ses üzerine yapılanlardır. Doğal dilin genellikle iki kaynağı bulunmaktadır. Birinin konuşması durumunda ona sesli yanıt verilmesi veya yazılı bir metnin analiz edilmesi olarak düşünülebilir. Doğal dil işleme çalışmaları şu şekilde olmaktadır; ses üzerinden çok fazla çalışma yapılamamakla birlikte daha çok sesli anlatımların yazılı hale getirilip ve daha sonra yazılı hale getirilen metinler işleme dahil edilmeleriyle oluşmaktadır.

DOĞAL DİL İŞLEMEDE KARŞILAŞILAN ZOELUKLAR

1-)Belirsizlik-Muğlaklık Durumu

2-)Sözcük Seviyesi(Lexical): Diller ailesinde bitişik ,sondan eklemeliolarak bir dil ailesi bulunmaktadır. Yani bir kelimenin sondan eklemeli olarak ,birden fazla ek almasıyla bir çok anlama gelebilir. Bu sebepten dolayı bu kelimelerin anlamını bulmak zorlaşmaktadır. Örneğin Türkçe dili de sondan eklemeli bir dildir.

3-) Sözdizimsel: Cümlenin içinde kelimelerin yer değiştirilmesiyle oluşturulan cümleler bulunmaktadır. Bu kelimelerin cümlede bulundukları yere göre anlamı değişebilmektedir. Kelimenin vurgusu değişebilir. Bu durumun bilgisayar tarafından anlaşılması gerekmektedir.

4-)Kısmi Bilgi Yorumlanması: Bir tercüme ,çeviri yapılması durumunda bir cümlede bulunan örneğin bir zamirin hangi kelimeyi karşıladığı bulunması durumudur. İngilizce zamirlerden "he,she,it" durumu gibi.

5-)Bağlam: Bilgisayara girilen bir cümlenin hangi alandan veya konudan bahsedildiği bilgisayar tarafında anlaşılmalıdır. Örnek olarak 'Türkiye de ege bölgesinde dağlar denize diktir. 'cümlesi bilgisayara girildiğinde bunun coğrafi bir bilgi olduğu anlaşılmalı ve içerisindeki kelimelerin coğrafi terimler olabileceği varsayabilmelidir. Bir şeyi ifade eden çok şey, çok şeyi ifade eden bir şey vardır cümlesi bu durumu açıklayan çok güzel bir ifadedir. Bir kişi bir cümle ile karşısındaki kişiye bir çok şey ifade edebilir ya da bir kelimeyle her şeyi açıklayabilir. İşte bu durumda bilgisayarın bu cümleyi nasıl anladığı önemli bir sorun olabilir ya da bir kelimeyi ifade eden bir çok kelime olabilir, bilgisayarın en doğru karşılığı bulması da burada yine önemli bir sorundur.